

דרך הדי"ק

מתורתו של האדמו"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

פרשת בא | גיליון 12 | ה' בטבת תשפ"ג

סעודה ראשונה

"וְגַם עָרַב רַב עִלָּה אִתָּם וְצִאן וּבָקֵר מִקְנֵה כְּבֵד מֵאֲדָ"מ
מִצְוֹת הַצְדָקָה שׁוֹמֵרֵת עַל כִּסְפֵּם וּמְמוֹנֵם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

מובא במכילתא (יב, פד) בפרשת השבוע "וְגַם עָרַב רַב עִלָּה אִתָּם וְצִאן וּבָקֵר מִקְנֵה כְּבֵד מֵאֲדָ"מ עֲלֵיהֶם אָמַר הַקֹּב"ה לְאַבְרָהָם וְאַחֲרָיָהוּ וְצִאן וּבָקֵר שֶׁל הָאָדָם זֶה הַצְדָקָה שֶׁהָאָדָם נוֹתֵן, מִי שֶׁלֹּא נוֹתֵן צְדָקָה בְּסוּף כֹּל מֵה שֶׁיֵּשׁ לוֹ נֹאבֵד לוֹ. וְכֵן אֵנוּ עוֹקְבִים אַחֲרָיָהוּ הַדָּבָר שֶׁנִּשְׂמַר, הַרְבֵּה אֲנִישִׁים רְאִינוּ אוֹתָם עִם עוֹשֵׁר גְּדוֹל וְהָיוּ קוֹשִׁים בְּעֵינֵינוּ צְדָקָה וְשִׁמְרוּ אֶת הָעוֹשֵׁר, פִּתְאוֹם בָּא אָדָם אֶחָד וְלָקַח אֶת כָּל כִּסְפֵּם. אֲבָל אֲנִישִׁים שֶׁנִּתְּנוּ צְדָקָה גַּם אִם הָיָה נִרְאָה שֶׁנִּחְסַר לָהֶם, הַקֹּב"ה אֵף פִּעַם לֹא עֹזֵב אוֹתָם וְלֹא נִטֵּשׁ אוֹתָם, בְּזִמְנֵים הַקּוֹשִׁים בְּיוֹתֵר הַשֵּׁם נִתֵּן לָהֶם שֶׁפִּעַם גְּדוֹל.

אלא אפשר לפרש ולומר יסוד גדול, ידוע מה שאומרים לנו רבותינו הקדושים (מדרש שמואל אבות ג, יז) שמי שיש לו כסף ולא נותן צדקה לבסוף יאבד את ממונו ולא ישר לו. אם כך הכוח והשמירה על הכסף של האדם זו הצדקה שהאדם נותן, מי שלא נותן צדקה בסוף כל מה שיש לו נאבד לו. וכך אנו עוקבים אחרי הדבר שנים רבות, הרבה אנשים ראינו אותם עם עושר גדול והיו קשים בעינינו צדקה ושמרו את העושר, פתאום בא אדם אחד ולקח את כל כספם. אבל אנשים שנתנו צדקה גם אם היה נראה שנחסר להם, הקב"ה אף פעם לא עזב אותם ולא נטש אותם, בזמנים הקשים ביותר השם נתן להם שפע גדול.

הסגולה הגדולה ביותר לשמור על הממון זו הצדקה, ויותר קשה להיות עשיר ולאבד את הכסף מאשר שאדם תמיד יהיה עני, אדם שתמיד עני מתמודד לדעת איך לחיות עם החיים של אין, אבל אדם שפעם היה עשיר ואיבד את כספו זה קשה מאוד ויותר קל להיות תמיד פשוט ולא עשיר שבין רגע נהיה עני, כי להיות עשיר ופתאום עני זה הדבר הקשה ביותר.

אם כך, הקב"ה נתן שפע גדול לבני ישראל כשיצאו ממצרים וכמו שהתורה אומרת "וְחִמְשִׁים עֲלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (שמות יג, יח) עלו חמושים עם כסף וזהב, וכל אחד שיצא ממצרים אומרים רבותינו (בכורות ה:): שלכל יהודי שיצא ממצרים היו תשעים חמורים טעונים בכסף וזהב. נשאלת השאלה כל בני ישראל היו עשירים גדולים, כדי שהכסף שלהם ישמר ולא יאבדו את הכסף הם צריכים לתת צדקה, אז למי יתנו צדקה שישמר להם הכסף?

אז חשבנו לדקדק ולומר ע"פ המכילתא, הקב"ה נתן לכל יהודי שיצא ממצרים עושר רב, הערב רב שיצאו איתם ממצרים התגירו וזהם לא היה כסף וזהב. מתי שעלו עם ישראל ממצרים לא היה להם למי לתת צדקה כי כולם היו עשירים, רק לערב רב שהתגירו והיו עניים. הצדקה

הזו שנתנו לערב רב היא ששמרה על הכסף והזהב של עם ישראל מהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו "יָדַע תְּדַע כִּי גַר יִהְיֶה זְרָעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה" (בראשית טו, יג) כשיצאו ממצרים שלא יאבדו. אם כך חלק מהזכות של הנס שהקב"ה נתן את השפע לעם ישראל, שיהיה גם את הערב רב שיהיה למי לתת את הצדקה.

לכן האדם צריך לדעת יסוד גדול ולהקפיד, אם הוא מחתן את ילדיו בשפע גדול ובשמחה עליו לדאוג גם לעזור ליתום שהתחתן. אדם שקונה לעצמו דבר כלשהו, צריך לעזור ולעשות חסד עם אדם אחר באותו משקל. כל דבר שאדם עושה ונכנגד עושה גם חסד, יהיה לו בזה ברכה גדולה. אדם שמעשר את כספו, הקב"ה שומר לו את הכסף שלו. אדם שעושה דברים ושומר את זה רק לעצמו, בסוף יאבד את הכל.

הקב"ה מוציא את בני ישראל ממצרים כשכולם עשירים, אין למי לתת צדקה חוץ מהערב רב שעלו איתם, הערב רב מתגירים והם עניים, עם ישראל נותן להם צדקה וזו הסגולה לשמירה על הכסף של עם ישראל שלא יאבדו את כספם, כי מתי שאדם נותן צדקה הקב"ה שומר ומגן על האדם ויש לו ברכה במעשי ידיו.

נפש הדי"ק

האדם צריך לדעת שכל יהודי יש לו כוחות נפש עצומים, כוחות שאי אפשר להבין ואי אפשר למדוד אותם, את הכוחות שיש לכל אדם ואדם, ואת המלחמות ואת העצות של היצר הרע לעשות את האדם קטן בפני עצמו, כלפי חוץ ודאי אנשים אוהבים להראות את עצמם גדולים וחזקים, אבל בפנים היצר הרע מייאש את האדם ונותן לאדם הרגשה שהוא השפל והקטן והלא מוצלח ביותר שיש בעולם, אבל אדם צריך לדעת, גם אם הוא חטא וגם אם הוא עשה טעויות, עדיין הנשמה שלו גבוהה וחזקה ביותר והוא יכול לתקן ולשנות את הכל.

"ולמען תספור באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים" סופם של הרשעים גם לאכול את מה שבישלו גם לקבל מלקות וגם לשלם על זה.

מובא בפרשת השבוע "ולמען תספור באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים" ורש"י על הפסוק אומר שחקתי כמו כי התעללת בי. ידוע מה שמובא במדרש (מכילתא בא, יד) משל מה שעשה הקב"ה לפרעה ולמצרים לאדם גדול שעשה סעודה גדולה ושלח את העבד שלו לקנות דג, הלך העבד וקנה דג מקולקל.

כשבאו להגיש את הדג ראו שהדג מקולקל, אמר האדון לעבד יש לך ג' דרכים לפטור את עצמך מזה, הדרך הראשונה לשלם מאה מטבעות כסף, השנייה לקבל מאה מלקות והשלישית לאכול את הדג.

אומרים רבותינו, התחיל העבד לאכול את הדג, אכל תשעים אחוז מהדג ולא יכל להמשיך לאכול. אמר לאדון תן לי מלקות, התחילו לתת לו מלקות. אחרי תשעים מלקות אמר לאדון תעצרו, אני לא יכול לסיים את המאה מלקות, אני אשלם את הכסף.

בסוף יצא שהעבד הזה גם אכל את הדג, גם קיבל מלקות וגם שילם את הכסף ועל זה נאמר אכל לקה ושילם.

וזה מה שעשה הקב"ה לפרעה, פרעה כל מה שעשה לבני ישראל גם אכל, גם קיבל את המלקות וגם שילם, שחרר את בני ישראל בכסף גדול וכל הטוב שבעולם.

וזה מה שהקב"ה עושה לרשעים גם לאכול, גם לקבל את המכות וגם לשלם. מתי שאדם הולך בדרך השם חסד ה' יסובבנהו, הקב"ה מציל את האדם מכל דבר רע והאדם רק הולך ומתעלה מחיל אל חיל.

"ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשנו" אדם שעושה תשובה על לשון הרע שדיבר משכיח מהשומעים את הלשון הרע.

מובא בפרשת השבוע "ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשנו" והגמרא אומרת (פסחים קיח). ואמר רב ששת משום ר"א בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר בחבירו ראוי להשליכו לכלבים. וידוע שהתורה הקדושה אומרת שבני ישראל בארץ מצרים לא היה ביניהם לשון הרע, לכן "ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשנו" כי לא היה באף אחד לשון הרע כי הם תיקנו את עצמם מעוון זה.

ידוע כמה צריך להיזהר מלשון הרע, אין דבר חמור וקשה יותר מלשון הרע, לשון הרע זה החורבן וההרס הגדול ביותר שיש ואנשים מאבדים את כל חייהם מלשון הרע.

ויש יסוד גדול שאומר רבי יואל מסאטמר, אדם שדיבר לשון הרע עשה חורבן גדול ואם אחרי כן הוא עשה תשובה, הקב"ה סולח לו על הלשון הרע. אבל שואל רבי יואל מסאטמר אותו אדם שדיבר לשון הרע אנשים שמעו את זה וקיבלו את הלשון הרע, אז איך יכול להיות שהקב"ה יקבל את התשובה שלו הרי הרע שהוא עשה עדיין נשאר בעולם, הוא אמר על פלוני שהוא איש לא טוב אז איך הקב"ה יקבל את התשובה שלו ויכפר לו?

מתרץ רבי יואל ואומר, אדם שדיבר לשון הרע וחזר בתשובה על הלשון הרע שדיבר, כל מי ששמע ממנו לשון הרע מאותו אדם וכל לשון הרע שיצא ממנו, אנשים ששמעו ממנו שוכחים מזה או לא מאמינים לזה יותר. לכן ברנע שאדם עושה תשובה על הלשון הרע שדיבר הוא גורם שכל האנשים ששמעו ממנו את הרע הזה לא יאמינו וישכחו מאותו רע.

לכן האדם ישתדל לעשות תשובה חזקה על לשון הרע, כי בכך מתקן את העוול הגדול שעשה לאנשים.

שניית הדין

כבוד הרב אנחנו נשואים ארבע עשרה שנים בתשובה ואנחנו חשים שאנחנו עדיין לא עושים מספיק עבור בורא עולם. מהם הנושאים העיקריים שאנחנו צריכים לחזק בתהליך התשובה?

"דע מה למעלה ממך" (אבות ב, א) אם אתה רוצה לדעת מה הקב"ה רוצה, ממך. מה שאתה מרגיש חיזוק, זה מה שהשם רוצה. "ה' צלך על יד ימינך" (תהילים קכ"א, ה) השם כמו צל. "ומבשרי אחזה אלוה" (איוב יט, כו) מהבשר, מעצמך תחזה מה אלוקים רוצה וזה מה שתעשה וזה מה שתתחזק וזה מה שתעלה.

כבוד הרב אני חוזר בתשובה מחפש לאיפה הנפש שלי שייכת, אני מחפש את האמת ורוצה להשתייך לאיזה גוף מסוים בשביל לקבל כוח, אם כבוד הרב יכול לכוון אותי.

זו שאלה רחבה, חוזר בתשובה אשריך צדיק זו מעלה לחזור בתשובה. אבל צריך להרגיש בנפש לאן האדם יותר נשאר, איך האדם עובד את השם. הרי למה קמה החסידות, כל הדבר של הבעל שם טוב והחסידות קמה מדבקות בהשם. הייתה דרך של פלפול של לימוד והייתה דרך של שבירת המידות.

החסידות קמה לאנשים פשוטים, לאנשים שמרגישים את עצמם פשוטים ודבקים בהשם, לוקחים פסוק ודבקים בהשם. הבעל שם טוב היה אומר לאדם יש מידת הדין בשמיים, אתה קראת א' ב' והקב"ה מיתק את הדין. תמצא דברים שמדברים לנפש שלך, אין כמו לדבר לנפש. יש אנשים שמדברים בשפה גבוהה, שפה גבוהה אם שומעים מבינים אותה, כן אתה יכול עוד לחזור עליה, לשאול ולפלפל עליה אבל אתה לא חי אותה. תנסה למצוא משהו שאתה חי בנפש שלך.

אתה יכול ללמוד גמרא, פלפולים, קצות החושן, ראשונים, אחרונים, שב שמעתתא, הכל. אבל זה לא מדבר אליך לנפש, תמצא תורה שמדברת אליך לנפש, שמסדרת ומיישרת לך את הנפש, כי זה התכלית של התורה ליישר את הנפש של האדם.

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה"
במכת חושך נשברה טומאתו של פרעה שעשה עצמו כאלוה

מובא בזוהר הקדוש על פרשת השבוע (לד, ע"א) שרבי שמעון בר יוחאי אומר לתשעת תלמידיו, וביחד איתו היו עשרה צדיקים מרוממים האיזרא רבא, שכתבו את הזוהר הקדוש. קורא רבי שמעון לתלמידים ואומר להם בואו ואגלה לכם סודות שאזון לא שמעתו, דברים קדושים מאוד. וכך אומר להם כתוב על הפס' "בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו" היה צריך להיות כתוב "לך אל פרעה", אדם רוצה לשלוח מישהו לעשות משהו הוא אומר לו לך תעשה, רוצה שיקנה עבורו משהו, הוא אומר לך תקנה. היה צריך לומר לך אל פרעה, הלשון "בא אל פרעה" לא מתאימה, אפשר להגיד בוא אלי ולא לומר לך אלי בצורה של בוא אלי, אם כך מה זה "בא אל פרעה"?

עונה רבי שמעון בר יוחאי, מתי שהקב"ה רצה לשלוח את משה רבנו לפרעה, משה רבנו פחד שהטומאה של פרעה לא תשפיע לרעה עליו, פרעה היה השיא של הטומאה והגיע למקום הנמוך ביותר שאין לו שני. לכן אומר רבי שמעון בר יוחאי הקב"ה אומר למשה רבנו בוא אל פרעה, אני הולך איתך ובוא נלך ביחד אל פרעה, השכינה הקב"ה כביכול נכנס בתוך משה רבנו בצורה חזקה ביותר ואומר לו בוא נלך יחד לפרעה, אתה לא הולך לבד.

כדי לשלוח את משה רבנו לבד לפרעה היה צריך לומר לך אל פרעה, הקב"ה אמר לו בוא אל פרעה אני הולך איתך, כי אם תלך לבד הטומאה והדברים הרעים שיש לפרעה זה ישפיע עליך וזה מסוכן, איפה שיש אנשים לא טובים כל קשר איתם זו השפעה שלילית ורעה ביותר. לכן הקב"ה אומר לו בוא, שאני הולך איתך ביחד אל פרעה ומשה רבנו הולך אל פרעה.

אומרים רבותינו הקדושים, עשר מכות היו במצרים ממכת דם מלמעלה ועד למטה מכת בכורות, מכת דם הייתה המכה הקלה ביותר ואז יורדים למכת צפרדע שהייתה יותר קשה ואח"כ כינים וכו' עד לתחתית מכת בכורות שהייתה הקשה ביותר, ככל שהמכות ירדו למטה הם נהיו יותר כבדות וקשות. כמו אדם שרוצה ללחוץ מישהו הוא מתחיל בלחץ קל, לא מסתדר הוא מרים את הלחץ עוד ועוד עד שהלחץ נהיה יותר קשה, כך גם המכות ככל שהמכות ירדו ממכת דם למטה נהיו יותר קשות עד שהגיעו למכה האחרונה שהייתה הקשה מכולן מכת בכורות. שואלים רבותינו למה הקב"ה נתן עשר מכות בארץ מצרים, למה לא נתן עשרים ושש כמניין שם הוי"ה, למה לא חמש או שלושים, למה דוקא עשר מכות המצרים קיבלו?

אלא אומרים רבותינו יסוד גדול, המשנה אומרת (אבות ה, א) "בעשירה מאמרות נברא העולם" וביחד עם עשרה מאמרות יש גם את עשרת הדברות מצד הקדושה, וכנגד עשרה מאמרות ועשרת הדברות יש עשר כוחות של טומאה אחד כנגד השני, "זה לעמת זה עשה האלהים" (קהלת ז, יד). כנגד דברה אחת בעשרת הדברות, יש מאמר אחד שהקב"ה ברא בו את העולם וכנגדו כוח אחד של טומאה. אבל במכות שקיבלו המצרים שהיו מהקל אל הכבד, מכת דם שהייתה הקלה והחלשה מבין המכות היא לא כנגד "בראשית ברא אלהים"

(בראשית א, א) שהיה המאמר הראשון בבריאת העולם או כנגד "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ, ב) שהיא הדברה החשובה והכבדה בעשרת הדברות. אם כך זה לא שקול אחד כנגד השני, אלא צריך להפוך את סדר המכות שהדברה הראשונה החשובה "אנכי ה' אלהיך" והמאמר הראשון "בראשית ברא אלהים" הם כנגד המכה האחרונה מכת בכורות. ומכת דם שהיא העליונה בסדר המכות היא כנגד הדיברה האחרונה בעשרת הדברות והמאמר האחרון במאמרות.

על פי זה אפשר לומר יסוד גדול, הדיבור האחרון בין משה רבנו לפרעה היה בזמן מכת חושך, אנו רואים שבפנישה הזו קורה דבר קשה ביותר. משה רבנו הולך לדבר עם פרעה, שלשה ימים היה חושך אבל עוד לא עלטה כבדה ביותר כי מכת חושך הייתה בשתי דרגות, בהתחלה חלשה ובהמשך חזקה יותר. משה רבנו אומר לפרעה לשחרר את בני ישראל, פרעה לא מסכים ואומר למשה "לך מעלי השמר לך אל תסוף ראות פני כי ביום ראיתך פני תמות".

ואז בתוך הבית של פרעה במכת חושך, שלא נכלל המכות בזמן שמשה רבנו קיבל נבואה היה יוצא מחוץ לארץ מצרים שהייתה מלאה בגילולים וטומאה, פה במכת חושך בביתו של פרעה בפעם הראשונה משה רבנו אומר שתהיה מכת בכורות "כזה אמר ה' פחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים. ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחמים וכל בכור בהמה". נשאלת השאלה למה בכל המכות משה רבנו יצא והתנבא מחוץ למצרים ופה במכת בכורות עומד בביתו של פרעה ואומר לו על מכת בכורות?

אלא כמו שאמרנו, תשע מכות היו להפחית את כוח היצר הרע, כוח הטומאה. מכת דם הפחיתה קצת, צפרדע עוד וכן הלאה כל מכה הפחיתה והפחיתה עד מכת חושך שטומאתו של פרעה נחלשה מאוד.

במכת חושך שהיא כנגד הדברה השניה "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" ולפני מכת בכורות שהיא כנגד "אנכי ה' אלהיך". פרעה שעשה עצמו כאלוה הרגיש שכוחו נחלש מאוד ומשה רבנו שובר לו את הטומאה שלו ומכניע את היצר הרע, התחיל להתנהג באלומות כלפי משה ואומר לו "השמר לך אל תסוף ראות פני".

כשרואה משה רבנו שפרעה נחלש במכת חושך יש לו כוח להזהיר את פרעה בביתו על מכת בכורות שהיא כנגד "אנכי ה' אלהיך" וכנגד "בראשית ברא אלהים" לכן משה רבנו לא יוצא מחוץ לעיר ומתנבא בביתו של פרעה על מכת בכורות כי ראה שכוחו נחלש במכת חושך ועוד רגע נחריבים כל העשר כוחות טומאה של פרעה שהיו כנגד עשרת הדברות ועשרה מאמרות.

סגולה גדולה למתק דינים מאדם שנרדף על ידי אחרים
ללמוד ענייני בניית בית המקדש. על ידי לימוד זה הרוזפים את האדם נעלמים וכלים.

רבי שלום מזרחי שרעבי, הרש"ש.

יש סיפור גדול על הרש"ש, יש היה מהקדושים שהיו בעם יש ראל, כמו שיש האר"י הקדוש שכתב ספרי קבלה וכל הקב" לה מושתתת על התורה של האר"י, הרש"ש הקדוש, כל הכ וונות של התפילה זה בא על פי הפירושים של הרש"ש. הרש"ש היה גר בתימן והוא היה עובד בתור רוכל, היה לוקח סחו" רה, מתי שהיה צעיר היה מעביר אותה ממקום למקום, מוכר סחורה ממקום למקום.

מסופר על הרש"ש, פעם אחת הגיע לאחד הבתים המפוארים למכור שם סחורה. נכנס הרש"ש לבית, היתה שם הבת של המלך שהיתה חשובה מאד, סגרה את הדלת עם מפתח ואמ" רה לרש"ש אתה חייב לחטוא איתי. אמר הרש"ש, ח"ו איך אני אחטא, אני יהודי טהור, איך אני אעשה את הרע הזה לאלוקים. ידוע מה שכתוב בספרים הקדושים, אדם שחטא עם גויה, אברהם אבינו עומד בפתח של גן עדן ולא נותן לו בשום פנים ואופן להיכנס לתוך גן עדן. אמר הרש"ש, בשום פנים ואופן אני לא יכול לחטוא איתה והיא אמרה לו, אם לא תחטא, אני אהרוג אותך, אני אמסור אותך לאבי, המלך יעניש אותך, יצער אותך, אתה חייב לחטוא. הרש"ש לא ידע מה לעשות, התרחק הרש"ש, הסתכל מהחלון, ראה הרש"ש שזה גבוה ביותר, שמי שיקפוץ מהחלון הזה ודאי ימות, לא יכול להינצל מכה גובה של חלון, זה גובה גדול ביותר שהמוות בטוח. עמד הרש"ש ואמר, ריבונו של עולם בבקשה, אני אקפוץ מהחלון, אם אני אמות תמחל לי שקפצתי מהחלון, אני מעדיף למות ולא לחטוא עם גויה, ואם אני לא אמות ואני אצא מזה חי, אני עושה נדר שאני מיד עולה לארץ ישראל, לירושלים ואני אשב כל חיי ואני אקדיש אותם להקב"ה.

הרש"ש התקרב לחלון, קפץ מהחלון, נפל למטה שוודאי זה היה מוות ולא מת. מיד עמד על רגליו, ברח לארץ ישראל. הגיע לארץ ישראל, בא לעיר ירושלים, בא לירושלים, חיפש ישיבה להיות בה, הגיע לישיבה של המקובלים "בית אל", הגיע לישיבת "בית אל" וביקש מהראש ישיבה, הרב חיון, אז היה מקובל גדול, רב חיון, היה הראש ישיבה של "בית אל" וביקש ממנו בבקשה, אני איש פשוט, נער צעיר, אני רוצה לעבוד, לנקות, להביא לרבנים לש" תות, להביא לרבנים לאכול, לנקות את הריצפה, להיות פועל פה. הרב חיון מצא חן בעיניו הרש"ש, הוא לא ידע מי הוא, לא ידע מה הוא, קיבל אותו להיות המנקה של הישיבה וכך היה הרש"ש מנקה של ישיבת "בית אל". היה שוטף את הריצפה, מנקה את החלונות, מנקה את הריצפה, מביא לרבנים לאכול, מביא לתלמידים לאכול, זה היה העבודה של הרש"ש.

הרש"ש היה עומד בצד שומע את השיעורים וכל פעם שהיה קושיה בישיבה, ב"בית אל" ולא ידעו תשובה, בלילה הרב חיון היה פותח את הגמרא, את הספר שלומדים, והיה מוצא בתוך הספר את התשובה של הקושיה שאתמול לא ידעו את השאלה. וכך במשך שבועות, חודשים, כל שאלה שהיתה בבית מדרש ולא היה עליה תשובה, בבוקר פותחים את הספר והרב חיון מוצא את התשובה שם. רב חיון לא ידע מה זה והתחיל להבין שהשם מהשמיים שולח לו תשובות על כל הקושיות. עבר עוד חודש וכך כל שאלה תשובה כתובה בתוך הספר. אחרי חודש ימים אמר רב חיון אני יעקוב אחרי הספר הזה לראות מי שם לי שמה את התשובה. רב חיון התחבא אחרי הספרים, אף אחד לא ראה אותו, ושוב היה שאלה, רואה הרב חיון את הרש"ש שהוא המנקה ספרים, מגיע, כותב תשובה ושם אותה בתוך השולחן.

עבר היום הזה, שוב היה שאלה למחרת, שוב הרב חיון חיכה והתחבא, עוד פעם רואים את הרש"ש כותב תשובה ומכניס אותה בתוך הספר. מיד יצא הרב חיון ואמר לו, מה אתה עושה, מה אתה שם, ראה שהוא כותב את התשובות.

אמר לו הרב חיון, אתה תלמיד חכם כל כך גדול, אתה מקובל כל כך גדול, צדיק כל כך גדול, בבקשה בוא תהיה אתנו בישיבה. עמד הרש"ש והתחיל לבכות ואמר לו, אני נשבע ואני משביע אותך בבקשה אל תגלה את הסוד שלי, אני רוצה להמשיך להיות מנקה של הריצפה, אני רוצה להמשיך להיות מנקה של השולחנות, אל תגלה את הסוד שלי שזה אני שכותב את התשובות ושאיני יודע את כל זה. תשאיר את זה בסוד, בשקט.

הרב חיון שמע מה שהרש"ש אמר ו"רצון יראיו יעשה" (תה" לים קמה, יט), מה שצדיק רוצה כך צריך לעשות, הרב חיון לא אמר כלום. עבר שנים והרש"ש המשיך לנקות את הרי" צפה, להביא לתלמידים לשתות, התנהג כאיש פשוט. מתי שהרב חיון נפטר, פתחו את הצוואה שלו ומצאו שהוא כותב, מי יהיה הרב אחריי, מי יהיה הראש ישיבה אחריי? הרש"ש יהיה הראש ישיבה.

כל התלמידים לא האמינו, אמרו הרש"ש הוא רק מנקה ריצפה, איך הוא יכול להיות ראש ישיבה, ראש ישיבת "בית אל" המקום המקודש של הצדיקים הגדולים, שיצא משם כל תורת הכוונות וכל תורת הקבלה, איך יהיה משם כזה אדם שהוא מנקה ריצפה. מתי שהוא ישב על הכיסא של ראש הישיבה, ראו את הגדולה שלו וכל הכוונות שהיום מכוונים בתפילות זה מתורת הרש"ש. זה גדולה של אדם, שאדם יודע מתי צריך להגיד שאני רוצה ומתי צריך להגיד להיות בשקט ולא לומר מה שלא צריך לומר ולא להגיד דבר שלא צריך לעשות.

זה גדולה של הצדיקים והקדושים שידעו כל דבר איך לע" שות ומה לעשות. זה לא גדולה כל דבר להגיד את הדבר שרוצים לומר, שבאותו רגע עולה בלב לומר אותו. וכבר חז"ל אומרים (יבמות סה:), כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנ" שמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע, לא כל דבר צריך מיד לקום ולומר, לא כל דבר צריך מיד לקום ולהגיד, לקום ולצעוק, לקום ולדבר. יש דברים שהשתיקה טובה להם ויש דברים שהדיבור טוב להם. יש זמנים שאדם צריך לעמוד ויש זמנים שאדם צריך לשתוק, יש זמנים שאדם צריך לדבר ויש זמנים שאדם צריך לא לדבר וזה הגדולה של הצדיקים הגדולים, שידעו בכל זמן ובכל עת מה לענות, מה לומר ומה לא לומר.

